בוד א מיי' פ"ט מהל' שמטה הל' כד סמג לאוין רעא טוש"ע ח"מ סימן מו קנים פוע כח: מה ב ג מיי שם הלי

:טוש"ע שם סעיף כב

:סעי׳ כב

:טוש"ע שם סעי׳ כ

בור ד מיי׳ שם טוש״ע שם

מו ה מיי׳ שם טוש״ע שם

בה ו מיי שם הלי מ

ב ח מיי׳ פ"ב מהלי מלוה

ש"ע ח"מ סימן פו סעי׳ ה: בא ט יב מיי פ"ט מהלי שמטה הלי ו סמג לחין

רעא טוש"ע ח"מ סימן סו סעיף ב:

טוש"ע שם סעי' יא: נד ג מיי' פ"י מהלכות

מהלי אישות הכ"ג] סמג עשין לד טוש"ע ח"מ סיי עב

:סעיף

פסקי רי"ד

י אמר רב יהודה אמר רב יתומים אין צריכין פרוזבול וכן תני

רמי בר חמא יתומים איז

צריכין פרוזבול תנן התם אין כותבין פרוזבול אלא על

הקרקע ואם אין לו קרקע מזכהו בתוך שדהו כל שהוא

פי׳ אם אין לו קרקע ללוה מזכהו המלוה בתור שדהו

לכתוב לו פרוזבול וכמה כל

שהוא אמר חייא כר ככ אשי

אמר רב יהודה השאילו מקום

לתנור או לכירה כותבין עליו

גידמא דדיקלא פי׳ דקל קצוץ

מסרי מילייהו להדדי פי׳ כל א׳

אומר לחבירו הריני מוסר לכם

בשביעית. ואע"ג דרב אשי

הוה בכבל ואין שביעית נוהגת

בחוצה לארץ ואפילו מדרבנן

כדאמרי' הרבה כרכים כבשום

עולי מצרים ולא ככשום עולי

עליהן עניים בשביעית דאלמא

אין שביעית נוהגת בח״ל

אין שביעית נחגת בחיץ אפ״ה השמטת כספים נוהגת שהיא חובת הגוף ל) דלא ס״ל

כר׳ דמקיש השמטת כספים

בזמן שאתה משמט כספים

אתה משמט קרקע אלא כרבנן דלא מקשי: ר' יוחנן מסר מיליה לר' חייא בר אבא א"ל

מי צריכוא מידי אחריוא א״ל

אחריות נכסים אינו משמט פי׳

דר׳ יוחנן ור״ל ש״ח משמט יאם יש בו אחריות נכסים אינו

ב מיי׳ פ״י מהלכות שכירות הל׳ א [ופ״ה

מפיף. גב ל מיי׳ מוש"ע שם סעיי י נו מ מיי שם הלי

שם הל׳

הל' ו סמג עשין לד טור

י) פסמים כמו. קדושין טו:, כתובות יט. פב. ב"ק ט:, ד) שביעית פ"י מ"א, 1) [ע" מום׳ שבועות לו: ד״ה ואיוז. לוט שפועות כו. לי היחקן, 1) [לעיל יט.], ה) יבמות לח: כתובות פא. סוטה כה. שבועות מה:. **ט)** שביעית פ״י ב"מ פב. שבועות מד. קדושין ח:, יא) [שייך לדף לו:], יב) ל"ל והוו. רש"ש, יג) [לעיל ל:ן, יד) ןדברים טון, טו) ןעי תום׳ ב"מ ט. ד"ה אמר ר"נו.

תורה אור השלם

ונתתי את שמיכם כברזל ןאָת אַרְצְּכֶם כַּנְּחֲשְׁה: ויקרא כו יט

וּיקוּ אַ כוּ יּס 2. כִּי פָתֹחַ תִּפְתַּח אֶת יְּדְךְּ לוֹ וְהַעֲבֵט תַּעֲבִיטֶנּוּ דֵּי מַחְטרוֹ אֲשֶׁר יָחְטַר לוֹ:

דברים טו ח דברים טו ח גַּי וְהַתְּוִדוּ אָת הְשָׁאתָם אָשֶׁר עָשוּ וְהַשִּׁיב אָת אָשְׁמוֹ בְּרִאשׁוּ וְהֲמִישׁתוּ יסף עָלִיו וְנְתַּן לְאָשֶׁר אָשָׁם לוי במדבר ה ז במדבר ה ז אָת.

ָדְּעֲבוּט בְּבֹא הַשֶּׁמֶשׁ וְשְׁבַּּב בְּשַׁלְמָתוּ וּבַרְבֶּךְ וּלְרְ תִּהְיֶה צִדְקָה לִפְנִי יִיְ אֱלֹהֶיף:

גליון הש"ם

הש"ם גמ' דמנח אסיכי. עיין לעיל דמנח אסיכי. עיין לעיל דף ז ע"ב תד"ה ללמה: שם ובי מפני שאנו חדריי ים מפני שאנו מדמין. לעיל יט ע״א: תום' ד"ה שמר יט ע״א: תום' ד"ה שמר שיש בו וכו' מ"מ אלים מפי. ואין מביאין:

> מוסף רש"י . הובא בעמוד הקודם

מוסף תוספות

א. ואע״פ שאינו שוה ככל אורי החוב. רשנ״ל. ב. [ד]הא אמרי׳ (לעיל ל:) אפי׳ מלא מחט גובה מלא קרדום. לשנ"6. ג. וראוי לגבות ממנו ממון הרבה בפעם אחת. לשנ"א. T. [ו]י"ל דלא ראפי׳ בטול מקח אין להם, כדמוכח (ב"מ קח:) גבי בר מצרא דזבין במאתים ולא אלא מאה. וענ״ח. ה. או מכאן ולהבא הוא גובה. לשנ״ל. ו. דפרכי׳ עליה דרבא דאמר מכאן . ולהרא הוא גורה מדר"ו שגבו קרקע בחובת אביהם גובה אותה מהם. מוציאין מזה ונותנין לזה. רשנ״ל, ד. אביי ורבא הלכה. הלכתא כר׳ נתן. רשנ״ח. ט. ועי׳ מוס׳ הרא״ש שמאריך נוס. י. וכבר. תוס׳ הרח״ע. יא. ולא קרינא בי׳ של אחיך בידך. מוס' הרא"ש. יב. כדמשמע בהאומנין דקתני הלווהו על המשכון שומר שכר והתניא שומר חינם ומשני הא דמשכנו בשעת הלואתו והא שלא בשעת הלואתו ופריד והא בדרבי ילחק. יג. אפי' כנגד המשכון. תוס' הרא"ש. יד. שהוא ע"י שליח ב"ד. מוס' הרא"ש, 110. דמשמע בשעת הלואה. תוס' פסחים

ששטר כשר הוא והקרקע משועבד

בו: דתפסי להו בי דינא. והפקרן

הפקר וגבי מלוה לא קרינן ביה

לא יגוש יד): דתפים ליה. ואינו נוגשו

דמטלטלי: **דקני ליה.** למלוה ואם אבד חייב באחריותו הלכך

ותובעו

כלום: שאני משכון.

למלוה

א ציק לוי, צי נשם לו. ע"ש לא בולי ובוטי. עשירים ועניים. עשירים ועניים שלא יפסידו ועניים שלא במוס דיה אין לרכיקן. משום דמלמא דשכיאא היא שמלוה למי שיש לו במוס דיה אין לרכיקן. משום דמלמא בפניו ואע"ג דעלין משום דיה אין יכול לכלותו ועומדת בפניו ואע"ג דעלין משרים במוס לא. שהינו מדבר בלשון עברי הוא לעווא ואותו ששאל בקוב יכול לכלותו לא פלוג רבנן במקרקעי והא דכתבינן אקרקע כל מוס במוס לא. קדושין עו.

פורסת תקנה: אין לריכין פרוסבול. שחין שביעית משמטת חוב של אביהן בולי אלו עשירים דכתיב יושברתי את גאוז המת: ר"ג ובית דינו. כלומר נשיחי עוזכם ותני רב יוסף אלו בולאות שביהודה ישראל שבכל דור ודור: אביהן של בומי אלו העניים דכתיב יהעבט תעביטנו יתומין הן. וממונים עליהן ועל אמר ליה רבא ללעוזא מאי פרוסבול א"ל ממונס ים והיו שטרותיהן כמסורים לב"ד. פורסא דמילתא יאמר רב יהודה אמר הא דנקט רבן גמליאל שהיה בית שמואל יתומין אין צריכין פרוסבול יוכן דינו קיים ונוהג כשנשנית משנה זו תני רמי בר חמא איתומין אין צריכין פרוסבול דר"ג ובית דינו אביהן של יתומין והא דרמי בר חמא ברייתא היא: אלא על הקרקע. אם יש קרקע ללוה דלא מקנו אלא בזמן שהחוב תנן התם יאין כותבין פרוסבול אלא על כשאר רוב שטרות שהן נגבין מן הקרקע אם אין לו ימוכהו בתוך שדהו כל הקרקע דהוי מלתא דשכיחא שהו וכמה כל שהו אמר רב חייא בר אשי כדאמרינן בכמה דוכתי דבמילתא אמר רב אפילו קלח של כרוב אמר רב דלא שכיחא לא עבוד רבנן תקנתא יהודה אפי' השאילו מקום לתנור ולכירים ואע"פ שאינו שוה כל החוב כדקתני כותבין עליו פרוסבול איני והתני הלל אין לקמיה קרקע כל שהוא האמרן כותבין פרוסבול אלא על עציץ נקוב בלבד אפילו מלא מחט גובה מלא קרדוסים כמעשה דקטינא דאביי (כתובות דף נקוב אין שאינו נקוב לא אמאי והא איכא נא:): ואם אין נו. קרקע ללוה: מקומו הֹלא צריכא ֹ דמנח אסיכי רב אשי מוכהו. המלוה קרקע כל שהוא בחוך מקני ליה גידמא דדיקלא וכתב עליה שדהו: לתנור. להניח בו תנור חו פרוסבול רבגן דבי רב אשי ימסרי כיריים המטלטלין: הא תני הלל. מילייהו להדדי רבי יונתן מסר מילי לר' אמורא הוה: אלא על עליך נקוב. חייא בר אבא אמר ליה צריכנא מידי שהוא מחובר וכל שכן על קרקע אחרינא אמר ליה לא צריכת ת"ר יאין לו עלמו אם שלו היא: האיכא מהומו. קרקע ולערב יש לו קרקע כותבין עליו פרוסבול לו ולערב אין לחן קרקע ולחייב לו דהא מקומו או שלו הוא או השאילוהו לו הואיל ועליך שלו הוא: דמנה אסיכי. על גבי יתדות ואין הקרקע יש לו קרקע כותבין עליו פרוסבול מדרבי שלו הלכך נקוב הוי כמחובר ושחינו נתן יידתניא רבי נתן אומר יימנין לנושה נקוב אין כאן קרקע: גידמא. גזע בחברו מנה וחברו בחברו מנין שמוציאין דקל קלוך והגזע מחובר בחרך: מזה ונותנין לזה ת"ל יונתן לאשר אשם לו מסרי מילייהו. בלא כתיבת פרוזבול סתנן התם ׄמשביעית משמטת את המלוה ₪ אלא כך אמר לחברים הרי אתם בית דין וחובי מסור לכם לגבותו כל זמן בין בשמר בין שלא בשמר רב ושמואל שארנה: ולחייב לו יש לו. לאדם אחר דאמרי תרוייהו בשמר שמר שיש בו שחייב ללוה זה מנה: מדרבי נתן. אחריות נכסים שלא בשמר שאין בו קרקע לוי החייב לשמעון אחריות נכסים כל שכן מלוה על פה רבי משועבד לפרוזבול של ראובן המלוה יוחנן ורבי שמעון בן לקיש דאמרי תרוייהו את שמעון: שיש בו אחריות נכסים. בשמר שמר שאין בו אחריות נכסים שלא בשמר ימלוה על פה אבל שמר שיש בו ששיעבד לו קרקעותיו: אינו משמט. דכגבוי דמי וכמו שהקרקעות בחזקת אחריות נכסים אינו משמט תניא כותיה דר' המלוה הן וגבויות ממש ואין כאן חוב: סיים לו. הלוה למלוה: שדה יוחנן ורבי שמעון בן לקיש שמר חוב אחם בהלואמו. יחדה לו לגבות משמט ואם יש בו אחריות נכסים אינו הימנה: סיים. הראה בסימניה ובמלריה משמט תניא אידך יסיים לו שדה אחת דכגבוי ממש דמי: אפילו כסב כל בהלוואתו אינו משמט ולא עוד אלא אפילו נכסיי אחראין. דלא דמי לגבוי כל כך כתב כל נכסיי אחראין וערבאין לך אינו כסיים אפ״ה אינו משמט: קריביה משמם קריביה דר' אםי הוה ליה ההוא דרבי אסי. הוא היה המלוה: מדמיו. שמרא דהוה כתיב ביה אחריות נכסים נראה בעינינו וכמדומין אנו כן אתא לקמיה דר' אסי אמר ליה משמט ולא שמענו מרבותינו: נעשה מעשה. או אינו משמט א"ל אינו משמט שבקיה להוליא ממונו בידים: דבית שמאי ואתא לקמיה דר' יוחנן א"ל משמט אתא ר' במסכת סוטה (דף כה.) מתו בעליהן עד שלח שתו בית שמחי אםי לקמיה דר' יוחנן א"ל משמט או אינו אומרים נוטלות כתובתו ולא שותות משמט אמר ליה משמט והא מר הוא דאמר העומד לגבות. מחחר בו': אינו משמם א"ל ° יוכי מפני שאנו מדמין נעשה מעשה א"ל והתני' כוותיה דמר א"ל

רבא הימנו זאת היה מדבר בלשון פרוזבול ופי׳ לו שבלשונו פרוז שהוא שפי׳ בחונטרס משום דראוי לגבות בו כל החוב ב כמעשה דקטינא

דאביי ורבינו שמואל פי׳ משום דקרקע כל שהוא שוה כל החוב דאין אונאה לקרקעות ג וקשה דהא אמרי' (כמובות דף ק:שו) דביטול מקח יש להם עד פלגחד: מדרבי נתן. הלכה כר׳ נתן דרבא בפרק כל שעה (פסחים לא.) לא מתוקמא מלתיה אלא כרבי נתן גבי פלוגתא דלמפרע הוא גובה ה דאביי ורבאי וקיימא לן ד כרבא בר מיע"ל קג"ם " ור"ת בתחלה ר"ל דאין הלכה כרבי נתן ושוב חזר בו

ואין להאריך כאן שי י: שמר שיש בו אחריות נכסים אינו משמם. הא דאמרינן

לעיל בפ"ב (דף יח.) דאונס קנס ופיתוי שוקפן במלוה משמטין ומפרש להיינו משעת העמדה בדין אע"ג למשעמד בדין גבי ממשעבדי כדמוכח בכמה דוכמי וכן כתובה משתפגום ותזקוף משמטת אע"ג דגבי ממשעבדי ° מ"מ אלים טפי

כשמפורש שיעבוד בשטר: ליה. פי׳ בתורת דתפים משכון ודרשי' בספרי ולא של אחיך כידך: אלא מעתה הלוהו ודר בחצרו. אין לפרט דפריך מהלוהו שלא על חלרו מדלא נקט הלוהו' ויש לו משכון בידו אלא פריך הלוהו על חצירו ודר בחלירו דאפ״ה משמט כדמוכח בפ׳ איזהו נשך (ב"מ דף סו:) דאמרינן האי משכנתא באתרא דמסלקי

בניעית משמטת יא: שאני משכון דקני ליה מדרכי יצחק. ואם תאמר והא דר׳ ילחק שלא בשעת הלואתו כדאמרינן בהאומנים (ב"מ פב.) ובשלהי פרק הדיינין (שבועות מד.) והכא המלוה על המשכון קתני דמשמע בשעת הלואתו יב כדאמרי׳ התם והא אידי ואידי הלוהו על המשכון קתני ואין סברא לחלק בין המלוה להלוהו ועוד בפרק הזהב (ב"מ דף מח:) ובפ' הדיינין (שבועות מד:) משמע נמי דאפי׳ בשעת הלואתו אינו משמט גבי מלוה על המשכון ואינו שוה אלא פלגא דקאמר רשב"ג דאינו משמט פי' מה שכנגד המשכון ורבי יהודה הנשיא סבר דמשמט יג משום דלה תפים ליה אלה לזכרון דברים בעלמא והיינו ע"כ במשכון בשעת הלוואתו דשלא בשעת הלוואתו ד מאי דמשכן שקיל לגוביינא ואפילו הכי אם היה שוה המשכון כנגד ההלואה אינו משמט וי"ל דמסתבר ליה להש"ס מאחר דקני ליה מדרבי יצחק שלא בשעת הלוואתו אלים נמי שיעבודיה בשעת הלואה דלא משמט דקרינן ביה ולא של אחיך בידך וכן לריך לפרש בפרק כל שעה (פסחים לא:) דמייתי דר' ילחק גבי ישראל שהלוה לעובד כוכבים על חמצו טו דאלים שיעבודיה אפילו בשעת הלוואתו דמיקרי שלך לעבור בבל יראה הואיל שלא בשעת הלוואה קני לגמרי דאפילו מקבל פקדון

ב. ב. בבי ברי היי היי היי ל לא. פי׳ צריך אני לכתוב פרוזבול וא״ל אינך צריך דילך שמסרת שטרותיך לפני בדברים בעלמא: ת״ר אין י קרקע ללוה ולערב יש לו . זרקע כותביז עליו פרוזבול לו לו יש לו קרקע כותבין עליו פרוזכול מדר' נתז דתניא ר' מנה וחבירו בחבירו מנין . שמוציאים מזה ונותנים לזה תנן התם שביעית משמטת את . המלוה בשטר ושלא בשטר רב ושמואל דאמרי תרוייהו בשטר שטר שיש בו אחריות נכסים ג) ושלא בשטר שאיז בו מלוה על פה אבל יש בו

כגבוי נמי דמי לענין שביעית: אלא מלוה על המשכון מאי מעמא אמר המסונר אלא מלוה על המשכון מאי מעמא אמר המסונר אלא מלוה על המשכון מאי מעמא אמר המסונר אמר ליה הכי גמי רבא משום דתפס ליה אמר ליה אביי אלא מעתה הלוהו ודר בחצרו דתפים ליה הכי גמי דלא משמט אמר ליה שאני משכון דקני ליה מדרבי יצחק ידאמר רבי יצחק ימנין לבעל חוב שקונה משכון שנאמר יולך תהיה צדקה אם אינו קונה צדקה מנין מכאן לבעל חוב שקונה משכון תגן התם

דלמא ההיא בית שמאי היא ∘דאמרי שמר

העומד לגבות כגבוי דמי שתנן התם להמלוה

את חבירו מעות על המשכון מוהמוסר

שמרותיו לבית דין אין משממין בשלמא

מוסר שמרותיו לב"ד דתפסי להו בי דינא

ולא עוד אפי׳ כתב לו כל נכטיי הבל אינו משמט א״ל וכי מפני שאנו מדמין נעשה מעשה א״ל והתניא כותיה דמר אמר דלמא ב״ש הוא אחראין וערבאין לך אינו משמט א״ל וכי מפני שאנו מדמין נעשה מעשה א״ל והתניא כותיה דמר אמר דלמא ב״ש הוא